

Kommunstyrelsens ordförande

Sebastian Larsson, 0247-803 17

Sebastian.larsson@leksand.se

Svar på motion från Vänsterpartiet angående enskild väghållning

Sammanfattning

Vänsterpartiet genom Markus Kummu har i en motion till kommunfullmäktige föreslagit att Leksands kommun utreder vägarnas huvudmannaskap på nytt. Partiet menar att nuvarande ordning har skapat orättvisor, höga kostnader och praktiska problem, och föreslår därför att ansökan till Lantmäteriet återkallas samt att kommunfullmäktiges beslut från 2022 om att upphöra med kommunens skötsel av enskilda vägar rivs upp. De vill att kommunalt huvudmannaskap ska ingå som ett av alternativen i en fortsatt utredning.

Motionen innehåller tre förslag till beslut:

- Ansökan hos Lantmäteriet, i syfte att "skapa gemensamhetsanläggningar samt omprövning av befintliga inom Leksands kommun, samt skapande av samfällighetsföreningar" utan dröjsmål återkallas.
- Beslutet i kommunfullmäktige 2022 06 27, Dnr 2016/716 "Upphörande av Leksands kommuns skötsel av enskilda vägar" utan dröjsmål rivs upp.
- Frågan om vägarnas huvudmannaskap förutsättningslöst utreds, för att kunna nå en lösning som både är rättvis och effektiv, där kommunalt huvudmannaskap är ett av alternativen.

Kommunstyrelsens bedömning

Leksands kommun har, i enlighet med beslut fattat 1972, lämnat stöd (utfört skötselåtgärder) till vissa enskilda vägar i kommunen. År 2016 fattade kommunen ett inriktningsbeslut (KF 2016-09-19 § 83) enligt vilket fastighetsägarnas ansvar för de enskilda vägarna skulle klargöras.

Kommunen har sedan dess, i linje med inriktningsbeslutet, agerat för att ta fram en ny och tydligare modell för stöd till enskilda vägar. Detta för att möjliggöra ett fortsatt omfattande och likvärdigt kommunalt engagemang som vilar på en rättssäker grund.

Frågan om upphörandebeslutet har prövats i domstol. Därför har motionssvaret dröjt. Mer om det utvecklas nedan. Därutöver har flera externa utredningar genomförts för att belysa frågan utifrån olika frågeställningar och perspektiv.

Återkallande av förrättningsansökan

Vänsterpartiet föreslår att ansökan om anläggningsförrättning återkallas utan dröjsmål. Leksands kommun ansökte om anläggningsförrättning hos Lantmäteriet 2018-12-07 efter beslut i kommunfullmäktige 2017-12-11, §177.

Sedan dess har 48 gemensamhetsanläggningar ny-/ombildats. I sju områden har förrättningarna återkallats alternativt avbrutits, antingen av Lantmäteriet eller kommunen.

Lantmäteriet har färdigställt arbetet kopplat till kommunens ansökan om anläggningsförrättning. Det finns därför ingen möjlighet för kommunen att återkalla ytterligare anläggningsförrättningar.

Däremot pågår Lantmäteriets arbete med att bilda samfällighetsföreningar fortfarande. Bildandet av samfällighetsförening provas av myndigheten efter berörd fastighetsägare begärt så. Myndigheten verkar därmed på uppdrag av delägarna i gemensamhetsanläggningarna, inte kommunen.

Beslutet "Upphörande av Leksands kommuns skötsel av enskilda vägar" utan dröjsmål rivs upp.

Beslutet i kommunfullmäktige 2022-06-27: Dnr 2016/716 "Upphörande av Leksands kommuns skötsel av enskilda vägar" har varit föremål för en utdragen rättsprocess. Kommunfullmäktiges beslut överklagades först till förvaltningsrätten, där stod sig beslutet och bedömdes vara lagenligt. Därefter gav varken kammarrätten eller högsta förvaltningsdomstolen prövningstillstånd. Beslutet vann i och med det laga kraft.

Leksands kommun har ingen laglig möjlighet att grunda fortsatt stöd till enskild väghållning på 1972 års beslut.

Fastighetsägarna i Leksands kommun erbjuds i stället fortsatt kommunalt stöd till enskild väghållning genom det nya regelverk som antogs av kommunfullmäktige 2025-06-16. Regelverket i fråga berörs inte av Vänsterpartiets förslag till beslut.

Utred frågan om vägarnas huvudmannaskap

Väghållaransvaret för enskilda vägar tillkommer fastighetsägarna direkt eller genom den väghållarorganisation som bildats för förvaltningen. Det är viktigt att poängtera att vägarnas huvudmannaskap inte har förändrats i och med Lantmäteriets beslut att bilda gemensamhetsanläggningar. Däremot har de enskilda vägarna fått nödvändiga rättigheter fastställda, delägarkretsen formaliserats och fastighetsägarna fått rådighet. Vilket är viktiga och grundläggande förutsättningar för ett fortsatt och rättssäkert kommunalt engagemang i de enskilda vägarna.

Ska ändring av huvudmannaskapet genomföras så är en förutsättning att berörda vägars rättigheter och delägarkrets är uppdaterade. Med de förrättningar som genomförts så råder numera ordning och reda bland merparten av vägnätet i Leksands kommun.

De styrande partierna är öppna för att se över huvudmannaskapsfrågor, men det måste göras på ett strukturerat och seriöst sätt. Inte minst då det berör fastighets- och äganderättsliga frågor, därtill berörs även stora värden i form av ekonomiska frågor för såväl fastighetsägare som kommunen.

År 2022 fattade kommunfullmäktige beslut om att se över vägarnas huvudmannaskap i tätorten Insjön.

Utredningen är ännu inte färdig men utifrån det arbete som gjorts hittills har förvaltningen kunnat konstatera att arbetet är mycket omfattande – bara i Insjön berörs drygt tusen fastigheter och cirka 40 detaljplaner.

Utredningsarbetet som pågår i Insjön kommer ge kommunen värdefull information och slutsatser utifrån bland annat genomförbarhet, kostnader och konsekvenser för såväl fastighetsägare, kommunen och skattebetalare. Exempel på ovanstående är utredning av befintliga fastighetsgränser och inlösen av mark. Pågående utredning i Insjön måste få färdigställas innan ytterligare beslut kan fattas.

Avslutningsvis kan det konstateras att motionen är otydlig huruvida det är kommunens totala 185 mil väg som ska utredas, eller om det är de 33 mil väg som Leksands kommun historiskt utfört skötselåtgärder på.

Oaktat vilket bedömer förvaltningen att förslaget i praktiken är ogenomförbart. Ett utredningsuppdrag av den storleken saknar såväl finansiella, organisatoriska och kapacitetsmässiga förutsättningar.

De styrande partierna delar förvaltningens bedömning och anser att det redan pågående arbetet i "Insjö-utredningen" svarar mot motionens intention, om än i en proportionerlig och ansvarsfull omfattning.

Kommunstyrelsens förslag till beslut i kommunfullmäktige

Anse motionen besvarad.

Ange vilket beslutsunderlag som ska skickas med till politiken

Motion, 2022-11-25

Motionssvar, 2025-10-07

Slutligt beslut skickas till

Motionären, Markus Kummu, Vänsterpartiet

Kommunstyrelsens ordförande, Sebastian Larsson, Moderaterna